

بالا گرفتن اختلافات جریان‌های سیاسی نزدیک به حکومت ایران بر سر تفاهم‌نامه با آمریکا

Courtesy Photo

بالا گرفتن اختلافات جریان‌های سیاسی نزدیک به حکومت ایران بر سر تفاهم‌نامه با آمریکا، واکنش گسترده‌ی مسئولان و رسانه‌های نزدیک به سپاه پاسداران را در پی داشته و نسبت به تداوم این اختلافات هشدار داده‌اند.

این هشدارها به‌خصوص پس از انتشار دو بیانیه‌ی جداگانه‌ی مرتبط با مجلس خبرگان رهبری پیرامون مذاکرات با آمریکا افزایش یافته است.

اختلاف بر سر بیانیه‌ی اعضای خبرگان

ششم تیرماه، ۶۳ نفر از ۸۳ عضو مجلس خبرگان، در بیانیه‌ای بازگشایی تنگه هرمز را «خلاف تعهدات مسئولان و خطای راهبردی» خواندند و خواستار پایبندی مذاکره‌کنندگان ایران به «خطوط قرمز» رهبر جمهوری اسلامی و گرفتن انتقام کشته شدن رهبر پیشین جمهوری اسلامی از رئیس‌جمهور آمریکا و نخست‌وزیر اسرائیل شدند.

کمتر از یک روز بعد، دبیرخانه مجلس خبرگان با انتشار بیانیه بی‌سابقه‌ای اعلام کرد آن چه منتشر شده، «غیرمعمول و نامرسوم» است و «محتوای آن به بررسی و بحث بیشتر نیازمند است.»

انتشار این دو بیانیه نمایشگر تداوم اختلافات در میان حامیان حکومت جمهوری اسلامی درباره تفاهم‌نامه اخیر با آمریکا و ادامه مذاکرات برای اجرایی کردن آن است.

موضع روزنامه‌های نزدیک به سپاه و حکومت

روز سه‌شنبه نهم تیرماه، روزنامه جوان، نزدیک به سپاه پاسداران، با انتقاد از مخالفان مذاکرات نوشت «این وضعیت در مخالفت با مذاکره هیچ سودی برای کشور ندارد» و «اگر این توافق شکست بخورد، هزینه آن را همه ملت می‌پردازند.»

این رسانه نزدیک به سپاه پاسداران مذاکره را به معنی گذشتن از خون رهبر جمهوری اسلامی ندانسته و با ذکر مواردی از چند برنامه پخش شده از تلویزیون جمهوری اسلامی، به صورت تلویحی از مدیریت رسانه رسمی حکومت ایران نیز انتقاد کرد.

در واکنشی دیگر، روزنامه کیهان که مدیرمسئول آن را رهبر جمهوری اسلامی تعیین می‌کند، در یادداشتی با انتقاد از وقوع اختلافات اخیر میان «حامیان و اطرافیان دو شخصیت سیاسی» نوشت: «این روزها در مباحثه‌ها و گفت‌وگوهای دو یا چندجانبه نیروهای انقلاب با هم در باب مذاکره و تفاهم‌نامه با آمریکا اختلاف‌نظرهایی دیده می‌شود که از مرز قرمز هتک حرمت‌ها عبور می‌کند.»

در این یادداشت، که بنا به شواهد به اختلافات میان حامیان سعید جلیلی و محمدباقر قالیباف درباره مذاکرات با آمریکا اشاره دارد، بدون نام بردن از آن‌ها آمده است: «این روزها شاهدیم که طرفداران یک شخصیت سیاسی برای اثبات نگاه خود با بدترین شکل، شخصیت‌های یک جریان سیاسی دیگر و بعضاً مسئولین نظام را مورد انتقاد قرار می‌دهند.»

روزنامه کیهان در آن‌چه «ابعاد، انگیزه‌ها، اهداف و بازیگران صحنه تصنعی دوقطبی و تفرقه» خوانده، ابراز تردید کرده است.

همین روزنامه اما در تیتیر صفحه اولش نامه‌ای سرگشاده منسوب به «دو هزار نفر از استادان دانشگاه و حوزه» را منتشر کرده که ضمن درخواست توقف مذاکرات با آمریکا، انتقادهای تندی درباره تفاهم‌نامه و روند مذاکرات مطرح کرده‌اند.

نویسندگان این نامه دست‌اندرکاران مذاکرات را به «تخلف از نظرات» رهبر جمهوری اسلامی متهم کرده و خواستار عذرخواهی «مسئولان خاطی» شده و نوشته‌اند: «از تیم مذاکره‌کننده و شخص جناب دکتر قالیباف مجدانه می‌خواهیم، پیش از اجرای کامل و ملموس بندهای یک، چهار، ۱۰ و ۱۱ از سوی دولت آمریکا، از هر گونه نشست و مذاکره جدید خودداری کنند تا مشروعیت اقدامات تیم مذاکره‌کننده بیشتر زیر سؤال نرود.»

پیام مجتبی خامنه‌ای و تشدید حملات به مذاکره‌کنندگان

انتقادهای از مذاکرات با آمریکا و تفاهم‌نامه اخیر به‌ویژه پس از انتشار پیامی منسوب به مجتبی خامنه‌ای افزایش یافت که در آن رهبر جمهوری اسلامی درباره مذاکرات گفت «علی‌الاصول» نظر دیگری داشته و مسئولیت آن را بر عهده پزشک‌های و اعضای شورای عالی امنیت ملی کشور گذاشته بود.

پس از انتشار این پیام، چهره‌های مختلفی از جمله تعدادی از نمایندگان مجلس، مذاکره‌کنندگان جمهوری اسلامی را به عدم اجرای خواسته‌های مجتبی خامنه‌ای متهم کردند.

محمود نبویان، از نمایندگان نزدیک به جریان سیاسی موسوم به «پایداری»، بخش‌هایی از متن یک نامه سری رهبر جمهوری اسلامی به مذاکره‌کنندگان را خواند که در آن خواسته‌های مختلفی از جمله انجام ندادن هرگونه مذاکره‌ای دربارهٔ مسائل هسته‌ای مطرح می‌شد.

پس از این اظهارات، صداوسیما جمهوری اسلامی اعلام کرد این سخنان «مستوجب پیگرد قضایی» است، با این حال هنوز گزارشی از تشکیل هیچ‌گونه پروندهٔ احتمالی برای محمود نبویان منتشر نشده است.

آقای نبویان پس از آن نیز همچنان به بیان انتقادهای تند از مذاکره‌کنندگان ادامه داده و پس از چند حملهٔ اخیر آمریکا به جنوب ایران، خواستار توقف مذاکرات نیز شد. او روز دوشنبه نیز در پیامی در شبکهٔ اجتماعی ایکس نوشت: «مصلحتی که مسئولان تشخیص بدهند اما رهبر انقلاب نظر دیگری داشته باشد، مصلحت نیست، عین مفسده است.»

این جدل‌ها در حالی رخ می‌دهد که برخی چهره‌ها و رسانه‌های نزدیک به مجتبی خامنه‌ای، در روزهای گذشته تلاش کرده‌اند که از نظارت او بر شرایط و مدیریت اتفاقات اخیر صحبت کنند.

از جمله غلامعلی حدادعادل، پدر همسر کشته‌شدهٔ مجتبی خامنه‌ای، دوشنبه‌شب با حضور در تلویزیون جمهوری اسلامی، منتقدان تفاهم‌نامه را به داشتن «تفسیر غلط» از بیانیهٔ رهبر جمهوری اسلامی متهم کرد و گفت رهبر جمهوری اسلامی با آن جملهٔ «علی‌الاصول من نظر دیگری داشتم» به‌گفتهٔ او «دست مذاکره‌کنندهٔ ایرانی را پر می‌کند.»

پیش از او، عبدالله حاجی‌صادقی، نمایندهٔ رهبر جمهوری اسلامی در سپاه پاسداران، در یک نشست خبری دربارهٔ پیام منسوب به مجتبی خامنه‌ای دربارهٔ مذاکرات گفته بود وجود جملهٔ «علی‌الاصول نظر دیگری داشتم» «نشان می‌دهد که هیچ‌کس نمی‌تواند رأیی» را بر او «تحمیل کند.»

مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور ایران، هم روز سه‌شنبه در قم و در نشستی که شماری از اعضای مجلس خبرگان نیز در آن حضور داشتند، مخالفان داخلی تفاهم‌نامه را به «همسویی با عملیات رسانه‌های معاند» متهم کرد و گفت «تمامی مراحل مذاکرات» با «هماهنگی کامل و مستمر» با رهبر جمهوری اسلامی انجام شده است.

در چنین شرایطی، روزنامهٔ جوان در سرمقالهٔ خود با رد استدلال‌های مخالفان نوشت: «کسی که نقد می‌کند، اولاً باید خود را کاملاً در جای مقام‌مسئول بگذارد. سپس باید اطلاعات کاملی از اسرار درون نظام داشته باشد و از قدرت اقتصادی و نظامی و شرایط خاص کشور باخبر باشد.»

فشارهای اقتصادی و ادامهٔ مذاکرات در سایهٔ شکاف سیاسی

اشاره به «شرایط خاص کشور» در این نوشتهٔ روزنامهٔ نزدیک به سپاه پاسداران هم‌زمان با بیان اظهارات یک نمایندهٔ مجلس است که در گفت‌وگو با خبرنگاری دانشجوی اعلام کرد محاصرهٔ بنادر ایران توسط آمریکا پس از اعلام آتش‌بس «به‌مراتب سخت‌تر از تحریم‌های اقتصادی بود.»

محسن زنگنه، عضو کمیسیون برنامه و بودجهٔ مجلس، همچنین در مقایسهٔ وضعیت جنگی قبل و پس از اعلام آتش‌بس تأکید کرد که «جنگ دریایی، محاصرهٔ آمریکا علیه ما و بستن تنگهٔ هرمز از سوی ایران به‌مراتب سخت‌تر از جنگ ۴۰ روزه بود.»

جنگ ۴۰ روزهٔ آمریکا و اسرائیل با ایران با اعلام آتش‌بس در اواخر فروردین‌ماه متوقف شد، اما ایالات متحده محاصرهٔ دریایی بنادر ایران را که پس از شکست مذاکرات اسلام‌آباد آغاز کرده بود، حفظ کرد و محدودیت‌های گسترده‌ای بر صادرات نفت و ورود درآمدهای ارزی ایران اعمال شد.

این وضعیت تا اواخر خرداد ادامه یافت تا سرانجام با امضای تفاهم‌نامه ایران و آمریکا، واشینگتن متعهد شد محاصره دریایی را لغو کند و تهران نیز بازگشایی کامل تردد تجاری در تنگه هرمز را بپذیرد.

با این اوصاف، مذاکرات ایران و آمریکا درباره نحوه اجرای مفاد تفاهم‌نامه، به‌رغم اظهارنظرهای منفی مخالفان دولت ترامپ در آمریکا و بالا گرفتن اختلافات سیاسی در داخل ایران بر سر تفاهم‌نامه، قرار است همچنان ادامه داشته باشد، همچنان‌که پس از چند روز تنش و درگیری‌های پراکنده در آب‌های خلیج فارس، دو طرف توافق کردند حملات را متوقف کنند و گفت‌وگوهای فنی را از سر بگیرند.

با این حال، فضای سیاسی ایران، به‌خصوص در شرایطی که رهبر فعلی آن هنوز در انتظار عمومی ظاهر نشده و تنها هرازگاه بیانیه‌های مکتوب منسوب به او منتشر می‌شود، همچنان درگیر جدلی است که به‌نوشته یک پایگاه خبری رویداد ۲۴، «پرده از یک شکاف در ساختار برداشته است؛ شکافی پنهان که بیش از آن‌که بر سر خطوط کلی ایدئولوژیک باشد، بر سر مرجعیت رسمی تصمیم‌گیری در بالاترین سطوح حاکمیت است».

بیشتر در این باره:

نماینده رهبر جمهوری اسلامی در سپاه «اختلاف فرماندهان با مجتبی خامنه‌ای» را رد کرد

این مطلب بخشی از:

گزارش‌های خبری

بایگانی

سیاسی

ایران